

		održavanje ujednačene razine pružanja sveobuhvatne turističke usluge što se posebno odnosi na segment smještaja.			
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem ostvarenih turističkih noćenja – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u komercijalnom smještaju – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u nekomercijalnom smještaju			
Podaci	Naziv podataka	Dolazak turista predstavlja posjetitelja koji se prijavio i ostvario noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja. Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja.			
	Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu.			
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor			
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni			
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni			
Metodologija izračuna pokazatelja		$\text{Prosječna duljina boravka turista u destinaciji} = \frac{\text{Ukupan broj registriranih noćenja u destinaciji}}{\text{Ukupan broj dolazaka turista u destinaciju}}$			
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024. (početna vrijednost)		2025.	2026.	2027.	2028.

2,60				
------	--	--	--	--

POKAZATELJ (KOD POKAZATELJA)	BROJ ZAPOSLENIH U DJELATNOSTIMA PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE (PGS-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost -pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Udio zaposlenih u turističkim djelatnostima u odnosu na ukupno gospodarstvo
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa -Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Jačanje ljudskih potencijala u turizmu
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (dalje u tekstu: NKD)
	Opis	Budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda odnosno usluge, povećanje ili smanjenje ukupnog broja zaposlenih osoba u središnjim turističkim djelatnostima (pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane) može posredno ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata općenito u svim turističkim djelatnostima.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema satima rada – Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane po spolu, godišnji prosjek – Prosjek broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u odnosu na ukupan broj zaposlenih (%)

Podaci	Naziv podataka	1. Broj zaposlenih prema mjestu rada 2. Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane			
	Mjerna jedinica	Fizička osoba u radnom odnosu			
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Portal za napredno praćenje tržišta rada 2. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i podaci dostupni u Ministarstvu			
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 2. Podatak je javno dostupan za starije razdoblje			
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 2. Podatak je kontinuirano dostupan podatak na mjesečnoj razini			
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora			
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024. (početna vrijednost)		2025.	2026.	2027.	2028.
-					

POKAZATELJ (KOD POKAZATELJA)	POSLOVNI PRIHOD GOSPODARSKIH SUBJEKATA (OBVEZNIKA POREZA NA DOBIT) U DJELATNOSTIMA PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE (PGS-2)				
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost -pokazatelja s međunarodnim sustavima	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD): Izravni bruto domaći proizvod turizma, Produktivnost rada u turističkim djelatnostima (kombinacija – prilagodba)			
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu i turistički promet			

	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa -Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u
	Opis	Poslovni prihod izravno je povezan sa sposobnosti gospodarskih subjekata da isporuče turistički proizvod odnosno uslugu, pri čemu promjena u vremenu odnosno povećanje ili smanjenje poslovnog prihoda može ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata uslijed internih ili eksternih razloga, ali i neizravno upućivati na položaj gospodarskih subjekata u svim turističkim djelatnostima na razini destinacije.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– dodana vrijednost gospodarskih subjekata registriranih na području destinacije ostvarena tijekom godine – bruto dobit/gubitak gospodarskih djelatnosti registriranih na području destinacije ostvaren tijekom godine
Podaci	Naziv podataka	Poslovni prihod ostvaren tijekom godine
	Mjerna jedinica	EUR
	Izvor podataka/potencijalni izvor	FINA/Porezna uprava – podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan na zahtjev od FINA/Porezna uprava, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini destinacije
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini

Metodologija izračuna pokazatelja	Podaci će na zahtjev biti dostupni u Ministarstvu			
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
2024. (početna vrijednost)	2025.	2026.	2027.	2028.
-				

3.2.4. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma

POKAZATELJ (KOD POKAZATELJA)	IDENTIFIKACIJA I KLASIFIKACIJA TURISTIČKIH ATRAKCIJA (TI-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost -pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Trenutačni popis i klasifikacija turističkih dobara i atrakcija uključujući prirodna i kulturna mjesta
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistička infrastruktura
	Povezanost sa SDG	Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – promicanje održivog turizma koji pridonosi zapošljavanju i rastu. Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – očuvanje kulturne i prirodne baštine urbanog okruženja. Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja – odgovorno upravljanje prirodnim resursima. Cilj 15: Život na zemlji – zaštita, obnova i promicanje održive uporabe ekosustava, očuvanje biološke raznolikosti.
	Povezanost sa -Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi,

		rezervati, pejzaži) i kulturno-povijes-ne/antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština).
	Opis	Identifikacija i kategorizacija turističkih resursa ključna je za razvoj održivog turizma jer omogućava efikasno upravljanje i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa. Pruža temelj za kreiranje ciljanih marketinških strategija koje ističu jedinstvene atribute destinacije, privlačeći time odgovarajuće turiste. Osim toga, pomaže lokalnim zajednicama da razumiju i vrednuju svoju baštinu, potičući lokalno sudjelovanje i osvještavanje važnosti očuvanja tih resursa za buduće generacije.
	Podpokazatelj (opcionalno)	– popisi kulturnih dobara (opcionalno, uključujući procjenu i naznaku ranjivosti) – identifikacija i popisivanje nematerijalne kulturne baštine – popis lokaliteta i dobara prirodne baštine s naznakom vrste, stanja očuvanja i ranjivosti.
Podaci	Naziv podataka	1. Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara 2. Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja 3. Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara 4. Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH
	Mjerna jedinica	1. – 4. broj/vrsta (kategorija)
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. – 3. Registar kulturnih dobara RH (ministarstvo nadležno za kulturu) 4. Biportal (ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 4. Kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja		
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje

2024. (početna vrijednost)	2025.	2026.	2027.	2028.
Prema registru kulturnih dobara RH na prostoru Područja je trenutno zaštićeno 15 kulturnih dobra, od čega je: - 9 nepokretno pojedinačno - 5 arheološko nalazište - 1 nematerijalno Prema Bioportalu MZOZT na Području je trenutno izdvojena prirodna zaštita lokacija: - Posebni rezervat Radiševo - Posebni rezervat Lože - Spačvanski bazen - Spačva JZ				

POKAZATELJ (KOD POKAZATELJA)	STATUS IMPLEMENTACIJE AKTIVNOSTI IZ PLANA UPRAVLJANJA DESTINACIJOM (OUD -1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost -pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Višegodišnji plan ili strategija odredišta koja je ažurna i javno dostupna
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje destinacijom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – Ovaj cilj se fokusira na stvaranje održivih i otpornih urbanih područja. Višegodišnji planovi ili strategije za odredišta, koji su ažurni i javno dostupni, igraju ključnu ulogu u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije. Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – Strategije koje promiču održivi razvoj turističkih destinacija mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta. Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja – Višegodišnje strategije koje uključuju načela održive potrošnje i proizvodnje mogu pomoći u smanjenju ekološkog otiska turizma i promicanju održivih praksi u lokalnim zajednicama. Cilj 17: Partnerstva za ciljeve – Uspostavljanje partnerstava između različitih dionika, uključujući vladine i nevladine organizacije, privatni sektor i lokalne

		zajednice, ključno je za razvoj i provedbu uspješnih strategija održivog razvoja.
	Povezanost sa -Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Posebni cilj: Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog razvoja
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije
	Opis i svrha	Postojanje Plana upravljanja preduvjet je destinacijskog razvoja za sva odredišta u Hrvatskoj, stoga je uspješna implementacija aktivnosti iz Plana polazište za održivo upravljanje destinacijom, te praćenja stanja upravljačkih aktivnosti.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Objavljeni dokument strategije i/ili akcijskog plana destinacije. – Strategija/plan su jasno vidljivi i dostupni online. – Udio implementiranih aktivnosti iz plana (Implementirana aktivnost je aktivnost koja je u potpunosti provedena, završena, te postoje informacije u učinku iste)
Podaci	Naziv podataka	1. Strategija/ plan izrađen i javno dostupan – DA/NE 2. Ukupan broj aktivnosti definiranih Planom 3. Broj implementiranih aktivnosti definiranih planom
	Mjerna jedinica	1. Višegodišnji plan i/ili strategija 2. Broj aktivnosti 3. Broj implementiranih aktivnosti / ukupan broj aktivnosti
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1., 2. i 3. Turistička zajednica / JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 3. Podatak dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 3. jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Omjer implementiranih aktivnosti / ukupni broj aktivnosti definiranih Planom X 100 Implementirane aktivnosti su one koje su u potpunosti završene, te za njih postoje mjerljivi rezultati provedbe.

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
2024. (početna vrijednost)	2025.	2026.	2027.	2028.
<i>Prva verzija plana upravljanja te će tek u budućnosti biti moguće pratiti status implementacije</i>				

POKAZATELJ (KOD POKAZATELJA)	BROJ OSTVARENIH NOĆENJA U SMJEŠTAJNIM OBJEKTIMA DESTINACIJE PO HEKTARU IZRAĐENOG GRAĐEVINSKOG PODRUČJA JLS (OUP-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Broj posjetitelja po hektaru građevinskog područja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje prostorom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 15 – Očuvanje života na zemlji
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko- turističke namjene.
	Opis	S obzirom da se turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati u zonama stanovanja (S) i zonama mješovite namjene (M1), te u zonama predviđenima za odvijanje ugostiteljsko-turističke namjene (T), sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja, te stoga u izračun ne ulaze planirana(neizgrađena) područja. U konačnici pritisak bi bilo poželjno evidentirati na godišnjoj razini, ali i na razini tromjesečja, da bi se utvrdilo pritisak u najopterećenijem dijelu godine.

	Podpokazatelji (opcionalno)	-			
Podaci	Naziv podataka	1. noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju 2. površina izgrađenog dijela zona stambene namjene destinacije 3. površina izgrađenog dijela zona mješovite namjene pretežito stambene namjene 4. površina izgrađenog dijela zona ugostiteljsko-turističke namjene destinacije			
	Mjerna jedinica	1. noćenje 2., 3., 4. hektar			
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor i porezna uprava 2., 3. i 4. jedinice lokalne samouprave + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/ općina)			
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2., 3. i 4. Podatak je dostupan			
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na godišnjoj razini			
Metodologija izračuna pokazatelja		T_N – broj turističkih noćenja unutar destinacije ostvarenih u jednoj godini P_S – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha) P_M – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama mješovite namjene ((pretežito stambene namjene) (ha) P_T – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti <i>broj turističkih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju po izgrađenoj građevinskoj površini</i> $= \frac{T_N}{P_S + P_M + P_T}$			
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine			
2024. (početna vrijednost)		2026.	2028.	2030.	2032.
5,17					

Izvor: Obrada autora.

3.3. Praćenje održivosti

Prikupljeni podaci će se analizirati te će se kontinuiranim praćenjem ukazivati na potencijale koje treba iskoristiti, kao i na ograničenja koja treba savladati, odnosno, uzimati u obzir prilikom planiranja budućih aktivnosti i projekata. Analiza prikupljenih podataka služi kao temelj za razvoj održive i konkurentne turističke destinacije. Svaka od stavki koje se analiziraju ima ključnu ulogu u sveobuhvatnom razumijevanju trenutnog stanja destinacije, kao i u planiranju budućeg razvoja.

Analiza prikupljenih podataka predstavlja egzaktne pokazatelje koji služe kako bi se efikasno planiralo upravljanje destinacijom. Također, omogućava da se prepoznaju potencijali za rast, identificiraju rizici i ograničenja te donesu odluke koje su zasnovane na realnim i mjerljivim informacijama. Kontinuirano praćenje podataka je ključno za fleksibilnost i prilagodljivost u turizmu, posebno u promjenjivim uvjetima tržišta i okruženja.

Ova analiza nije samo alat za trenutnu procjenu stanja, već i vodič za dugoročno planiranje i održivi razvoj destinacije. Održivost destinacije pratit će se sagledavanjem kretanja trendova osnovnih pokazatelja i odabranih specifičnih pokazatelja održivosti koji će zajedno omogućiti:

- Praćenje utjecaja odabranog smjera razvoja na održivost destinacije
- Usporedbu destinacije s drugim usporedivim destinacijama odnosno usporedbu svih ili pojedinih područja održivosti
- Ostvarivanje preduvjeta za certificiranje destinacije ako destinacija planira provesti proces certificiranja i dobiti neki od relevantnih certifikata održivosti.

Detaljnije, u skladu s odredbama Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/2024), specifični pokazatelji održivosti predstavljaju ključni alat za detaljno praćenje i evaluaciju održivog razvoja turističkih

destinacija. Ovi pokazatelji nadopunjuju obvezne pokazatelje pružajući dublji uvid u specifične aspekte koji su od posebne važnosti za pojedinu destinaciju. Implementacijom specifičnih pokazatelja omogućava se preciznije praćenje utjecaja turizma na okoliš, društvo i gospodarstvo, što je neophodno za učinkovito planiranje i upravljanje razvojem destinacije. Pravilnik detaljno propisuje popis ovih pokazatelja, njihove karakteristike, izvore podataka, metodologiju izračuna te učestalost mjerenja, čime se osigurava standardizirani pristup u njihovoj primjeni. Uvođenjem specifičnih pokazatelja održivosti u plan upravljanja destinacijom, turističke zajednice i nadležna tijela dobivaju alat za kontinuirano praćenje i prilagodbu strategija razvoja, s ciljem postizanja dugoročne održivosti i konkurentnosti na tržištu.

Turistička zajednica područja Spačvanska šuma je u ožujku i travnju 2025. godine provela istraživanje stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života. Sudjelovanje u anketi bilo je anonimno i povjerljivo, a rezultati ovog istraživanja koriste se isključivo u svrhu analize i planiranja budućih aktivnosti vezanih uz upravljanje turizmom na području Spačvanske šume. Destinacija je provela on-line istraživanje na platformi EUSurvey, dok je za izradu anketnog upitnika korišten predložak upitnika koje je pripremilo Ministarstvo turizma i sporta. Za obradu prikupljenih podataka korišteni su alati dostupni u platformi EUSurvey. Istovremeno, Turistička zajednica područja Spačvanska šuma je u ožujku i travnju 2025. godine provela istraživanje zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja boravkom u destinaciji. Istraživanje je također provedeno na platformi EUSurvey, dok je za izradu anketnog upitnika ponovno korišten predložak upitnika koje je pripremilo Ministarstvo turizma i sporta. Sudjelovanje je bilo anonimno i povjerljivo.

Specifični pokazatelji održivosti, destinacija Spačvanska šuma

POKAZATELJ (KOD POKAZATELJA)	UTJECAJ TURIZMA NA KVALITETU ŽIVOTA LOKALNOG STANOVNIŠTVA (SZL – 1)
---------------------------------	--

Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost -pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Utjecaj turizma na kvalitetu života u destinaciji UN TOURISM – MST: Percepcija o negativnom i pozitivnom doprinosu turizma dobrobiti lokalnog stanovništva OECD: Indeks boljeg života
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv gospodarski rast, puna zaposlenost i dostojanstven rad za sve Cilj 9 – Prilagodljiva infrastruktura, uključiva i održiva industrijalizacija i inovativnost Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa -Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji pozitivno percipiraju utjecaj turizma na kvalitetu života u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis	U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor u kvaliteti života lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Bolja percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji može doprinijeti i većoj podršci turističkom razvoju, dok pogoršanje percepcije signalizira potrebu pravodobnih prilagodbi u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala njegova održivost.
	Podpokazatelj i	– Udio lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji kod onih koji ostvaruju koristi od turizma – Udio lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma – Zadovoljstvo životom u destinaciji u sezoni – Zadovoljstvo životom u destinaciji u vansezonskom razdoblju
Podaci	Naziv podataka	1. Percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji

		2. Zadovoljstvo životom u destinaciji			
	Mjerna jedinica	1. Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji 2. Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni životom u destinaciji			
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. i 2. Anketa lokalnog stanovništva			
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem			
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Svake četiri godine 2. Dva puta u jednoj godini (u sezoni i izvan visoke sezone), svake dvije godine			
Metodologija izračuna pokazatelja		Percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji procjenjuje se pitanjima koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja.			
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine za ITR I i II, za ITR III i IV svake četiri godine			
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Nužna je provedba primarnog istraživanja – poskupljuje i produžuje proces.			
2025. (početna vrijednost)		2029.	2033.	2037.	2041.
1. 57 % smatra da turizam pomaže u unapređenju kvalitete života 2. 39 % zadovoljno životom u destinaciji (ocjena 4 i 5 na skali 1-5)					

POKAZATELJ (KOD POKAZATELJA)		UDIO STANOVNIKA KOJI IMAJU POZITIVNO ODNOSNO NEGATIVNO MIŠLJENJE O UTJECAJU TURIZMA NA IDENTITET MJESTA (SZL-3)
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost -pokazatelja s -međunarodnim sustavima	ETIS: Pokazatelj C.5.1. Postotak stanovnika koji su zadovoljni utjecajem turizma na identitet odredišta UN TOURISM – MST: Percepcija učinaka turizma na kulturni identitet

	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa -Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam; Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta u ukupnom broju stalnih stanovnika
	Opis i svrha	Percepcija učinaka turizma i stavovi koje lokalna zajednica ima prema turističkom razvoju usko su povezani s percepcijom identiteta mjesta. Promjene uslijed intenzivnog turističkog razvoja mogu uzrokovati gubitak autentičnosti mjesta i narušiti njegov kulturni identitet. Degradacija identiteta mjesta pridonosi negativnim reakcijama prema turistima i može smanjiti zadovoljstvo životom u mjestu. Identitet mjesta ujedno je i bitan faktor u privlačenju posjetitelja, koji sve češće traže autentično iskustvo i doživljaj lokalne kulture. S druge strane, interakcija s posjetiteljima može imati i pozitivan učinak na identitet mjesta, jačanjem društvene identifikacije kroz veću percepciju posebnosti unutar lokalne zajednice ili povećanu svijest o baštini.
	Podpokazatelji	– Udio (%) stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta kod onih koji ostvaruju koristi od turizma – Udio (%) stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma – Udio (%) stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta prema socio-demografskim pokazateljima
Podaci	Naziv podataka	1. Percepcija utjecaja turizma na autentičnost mjesta 2. Percepcija utjecaja turizma na očuvanje tradicije, običaja i kulture
	Mjerna jedinica	1. i 2. Udio ispitanika

	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. i 2. Anketa lokalnog stanovništva			
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem			
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. i 2. Jednom godišnje			
Metodologija izračuna pokazatelja		Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta procjenjuje se pitanjima koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja.			
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine za ITR I i II, za ITR III i IV svake četiri godine			
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Nužna je provedba primarnog istraživanja – poskupljuje i produžuje proces.			
2025. (početna vrijednost)		2029.	2033.	2037.	2041.
1. 52 % smatra da turizam ima pozitivan utjecaj na autentičnost destinacije (ocjena 4 i 5 na skali 1-5) 2. 69 % smatra da turizam ima pozitivan utjecaj na očuvanje tradicije, običaja i kulture (ocjena 4 i 5 na skali 1-5)					

POKAZATELJ (KOD POKAZATELJA)	UDIO STANOVNIKA POD UMJERENIM ILI VISOKIM STRESOM OD TURIZMA (SZL – 4)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost -pokazatelja s međunarodnim sustavima	Znanstvena istraživanja: Jordan, E. J., Spencer, D. M., & Prayag. G. (2019). Tourism impacts, emotions and stress. <i>Annals of Tourism Research</i> , 75, 213-226. Gossling, S., McCabe, S., & Chen N. C. (2020). A socio-psychological conceptualisation of overtourism. <i>Annals of Tourism Research</i> , 84, 102976.
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa -Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam; Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma; 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su pod umjerenim ili visokim stresom od turizma u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis i svrha	Emocije i stres važni su elementi psihološkog blagostanja pojedinca pa time utječu i na kvalitetu života. Turizam može imati značajan utjecaj na emocije i stres koje doživljavaju lokalni stanovnici. Praćenje psiholoških ishoda turističkog razvoja bitan je element održivog upravljanja destinacijom, posebice u kontekstu prekomjernog turizma. Ignoriranje stresa kojeg turizam izaziva kod lokalnog stanovništva može smanjiti podršku turističkom razvoju u dugom roku i uzrokovati negativne posljedice po ljudsko zdravlje.
	Podpokazatelji	– Udio (%) stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma kod onih koji ostvaruju koristi od turizma – Udio (%) stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma – Udio (%) stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma prema socio-demografskim pokazateljima spol, dob, udaljenost prebivališta pojedinca od glavnih turističkih zona/atrakcija, uključenost u turističko gospodarstvo
Podaci	Naziv podataka	Percepcija stresa uzrokovanog turizmom
	Mjerna jedinica	Udio (%) ispitanika pod visokom/umjerenom/niskom razinom stresa od turizma
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva

	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem			
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine za ITR I i II, za ITR III i IV svake četiri godine – tijekom turističke sezone (u kolovozu ili rujnu)			
Metodologija izračuna pokazatelja		Procjena utjecaja turizma na razinu stresa kod lokalnog stanovništva provodi se pomoću standardiziranog upitnika subjektivne percepcije stresa (eng. Perceived Stress Scale, PSS) prilagođenog ispitivanju utjecaja turizma definiranim u smjernicama za provođenje primarnih istraživanja.			
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine za ITR I i II, za ITR III i IV svake četiri godine			
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Nužna je provedba primarnog istraživanja – poskupljuje i produžuje proces.			
2025. (početna vrijednost)		2029.	2033.	2037.	2041.
95 % nije osjećalo stres uzrokovan turizmom (ocjena 0 i 1 na skali 0-4)					

4. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima

4.1. SWOT analiza

S ciljem sveobuhvatnog sagledavanja stadija razvoja te tržišnih okolnosti razvoja turizma u destinaciji Spačvanska šuma, napravljena je SWOT analiza. Ona pobliže analizira interne prednosti i nedostatke, kao i tržišne prijetnje i prilike za razvoj turizma u destinaciji. Kroz analizu su identificiran ključni elementi koji mogu poslužiti kao osnova za usmjeravanje daljnjeg razvoja, te specificiranje razvojnih projekata u svrhu daljnjeg tržišno i resursno osnovanog razvoja turizma.

SWOT analiza podijeljena je na unutarnje i vanjske faktore koji su sagledani kroz četiri ključna promatrana obilježja:

1. Resursi i atrakcije
2. Ljudski potencijali
3. Infrastruktura te
4. Upravljanje i marketing.

Prednosti i nedostaci

Analizirani su unutarnji čimbenici koji oblikuju konkurentnost destinacije – njezine prednosti, ali i ograničenja koja usporavaju razvoj turizma. Fokus je stavljen na postojeće resurse, ljudske kapacitete, infrastrukturu te upravljanje i promociju. Ključna tržišna privlačnost destinacije Spačvanska šuma temelji se na iznimno bogatoj prirodnoj resursnoj osnovi, u prvom redu Spačvanskoj šumi – najvećem cjelovitom kompleksu hrasta lužnjaka u Hrvatskoj, ali i na

prisutnosti rijeka Bosut i Virovi te staništima ptica i divljači. Ovi resursi već su djelomično turistički valorizirani kroz projekt Bioekološko-edukacijskog centra Virovi, čime je započela aktivna komercijalizacija prirodne baštine. Također, područje posjeduje obnovljenu ili novoizgrađenu turističku infrastrukturu (poučne staze, biciklističke rute, pristaništa, suvara, Slavonska kuća) koja pruža kvalitetnu osnovu za razvoj aktivnog i edukativnog turizma.

Međutim, usprkos bogatim resursima, turistička ponuda i dalje se uvelike oslanja na javni sektor, dok je uključivanje privatnih poduzetnika ograničeno, posebno u segmentima smještaja, ugostiteljstva i organiziranih turističkih usluga. Nedostatak suvremene interpretacije kulturne baštine, niska razina digitalne prezentacije te skromna prisutnost na turističkom tržištu dodatno ograničavaju atraktivnost destinacije. Ključni sadržaji poput Šumarskog muzeja u Bošnjacima još uvijek nisu dovoljno iskorišteni, a ponuda za individualne posjetitelje ostaje ograničena.

Ljudski potencijali za turizam su neravnomjerno raspoređeni. Dok, s jedne strane, postoji interes u javnom sektoru i turističkim zajednicama, privatni sektor s druge strane pokazuje nizak stupanj inicijative i ulaganja. Nedostatak obrazovanog kadra u turizmu te slaba umreženost među dionicima usporavaju procese diversifikacije i profesionalizacije ponude. Unatoč tome, destinacija pokazuje dobre predispozicije za razvoj proizvoda visoke dodane vrijednosti – posebice u segmentima prirodnog i edukativnog turizma, tematskih manifestacija, eno-gastro doživljaja te ponude za vikend posjetitelje iz okolnih gradova i regije. Ključni izazovi u idućoj fazi razvoja uključuju jačanje suradnje među dionicima, poticanje privatnih ulaganja te bolju prezentaciju i promociju identiteta destinacije na nacionalnoj i inozemnoj razini.

SWOT analiza - prednosti i nedostaci, destinacija Spačvanska šuma

PROMATRANA OBILJEŽJA	INTERNI DESTINACIJSKI FAKTORI	
	PREDNOSTI	NEDOSTACI